

Nieuwsbrief CULTSENSE

8/9 juni 2022

In dit nummer

- 1 Welkomstdiner 8 juni
- 2 Start programma 9 juni
- 3 Opening door S. Luiken
- 3 Uitleg project Cultsense
- 3 Kennismaking projectteam
- 3 Voorstelronde aanwezigen
- 4 Gastspreker Shirley Ramnas
- 5 Gastspreker Chris Soels
- 5 Rondleiding cultuursensitieve dagbesteding IMEAN loc. 'De Anemoon'
- 5 Toelichting middagprogramma
- 5 Presentatie ontwikkelingen in Vlaanderen/België Olivia VanMechelen
- 6 In groepen uiteen a.d.h.v. stellingen
- 7 Plenaire terugkoppeling
- 8 Terugblik & vooruitblik Ivo van Dongen
- 8 Afsluiting en dankwoord

Dit is de eerste nieuwsbrief van het project CULTSENSE, "Culture Sensitive education for health and care workers working with elderly with a migration background". Met dit project willen we bijdragen aan inclusieve zorg door inzicht te krijgen in de mogelijkheden om onderwijstrajecten te verbeteren voor optimale zorg voor ouderen met een migratieachtergrond. Deze nieuwsbrief staat volledig in het teken van onze eerste learning & training bijeenkomst die plaatsvond op 8 en 9 juni 2022

Welkomstdiner 8 juni

De bijeenkomst startte met een welkomstdiner waarbij alle genodigden elkaar op een informele manier konden leren kennen en waarbij op een laagdrempelige manier al de eerste informatie uitgewisseld kon worden.

Aanwezig waren:

- Eugene van Mierlo (wethouder gemeente Almelo)
- Jacqueline van Helmond (ZorgAccent)
- Liselot Reversma (Alifa Welzijn)
- Agnes Nijhuis (ZorgAccent)
- Kamile Adali (Alifa Welzijn)
- Barry Kwast (Carintreggeland)
- Tessa Serdijn (Carintreggeland)
- Chris Soels (Gailscompany)
- Gail Heslinga (Gails Company)
- Veerle van Kets (EVA BXL)
- Hakki Demirkapu (Medisana Gezondheidscentrum)
- Naziha Maher (Kom Op Tegen Kanker)
- Sofi van Ussel (Samen-In)
- Latifa Chebaa (Samen-In)
- Philippe Degelin (VIVO)
- Cynthia van Thiel (Kenniscentrum WWZ)
- Olivia Vanmechelen (Kenniscentrum WWZ)
- Ivo van Dongen (Activa International)
- Sevilay Luiken-Dalli (IMEAN)

Toespraak Sevilay

Het woord 'gast' is van zeer oude familie.

Het woord 'gast' is van zeer oude familie. Een gast is dus een eter en in het bijzonder iemand die aan de dis aanzit zonder tot de familie te behoren.

In het Sanskriet, de oudste Indo-Europese taal die wij kennen, bestond een werkwoord ghas dat eten betekende. Een gast is dus een eter en in het bijzonder iemand die aan de dis aanzit zonder tot de familie te behoren, een vreemdeling dus. Deze betekenis heeft gast nog in de samenstelling gasthuis dat oorspronkelijk een tehuis was ter verpleging van vreemdelingen en pas in de 17e eeuw ziekenhuis ging betekenen. Thans gebruikt men het woord gast in de zin van: iemand die men aan zijn tafel nodigt om hem feestelijk te onthalen. De oude betekenis van eter is hier nog duidelijk aanwezig, wat niet het geval is in zegswijzen als: een ruwe gast. De gastarbeiders die gastvrij werden ontvangen in de zestiger jaren!

Donderdag 9 juni, deel 1

Locatie: Van der Valk Theaterhotel Almelo

Aanwezig: Veerle van Kets (EVA BXL), Hakki Demirkapu (huisarts Medisina en onderzoeker aan de VUB), Philippe Degelin (VIVO), Naziha Maher (Kom op tegen Kanker), Sofi van Ussel (Samen In), Latifa Chebaa (Samen In/ MoPa), Cynthia van Thiel (Kenniscentrum WWZ en projectinitiator Erasmus+), Olivia Vanmechelen (Kenniscentrum WWZ en projectinitiator Erasmus+).

Agnes Nijhuis (ZorgAccent), Nicole Mensink (ZorgAccent), Kamile Adali (Alifa Welzijn), Barry Kwast (Carintreggeland), Tessa Serdijn (Carintreggeland), Gail Heslinga (Gails Company, scholnigsprogramma IMEAN Academy), Yvonne Kerkhof (Saxion Hogescholen), Ivo van Dongen (Stichting Activa en projectinitiator Erasmus+) en Sevilay Luiken-Dalli (IMEAN en projectinitiator Erasmus+).

Sprekers: Shirley Ramdaszal (NOOM) en Chris Soels (naam organisatie?).

Kennismaken

Stap naar voren als je een verpleegkundige, manager, huisarts, onderzoeker, docent bent en stel je kort voor. Wat kom je brengen en wat kom je halen

Opening:

Sevilay heet alle aanwezigen van harte welkom.

Sevilay vraagt de aanwezigen of er iemand bezwaar heeft tegen het maken van foto's. De foto's kunnen gebruikt worden in de verslaglegging van dit project, de website en op de sociale media van de projectinitiatoren. Niemand heeft bezwaar.

Cultsense

De officiële projectnaam is "Culture sensitive education for health and care workers working with elderly with a migration background". Maar voor het gemak hebben we gekozen voor de volgende werknaam "Cultsense".

Ons doel is om een blauwdruk neer te leggen voor de ontwikkeling van een cultuursensitief educatieprogramma op Europees niveau.

Er wordt een website ontwikkeld met daarop de beschikbare informatie; cultsense.eu Mocht u uw logo hierbij op willen hebben dan kunt u deze ons mailen. Wij zorgen dan voor een hyperlink naar uw eigen website.

Projectteam

Het projectteam bestaat uit de volgende vier leden:

Ivo van Dongen, Stichting Activa International (waarbij hij nauw betrokken is bij de uitvoering van verschillende Europese projecten met betrekking tot sociale inclusie)

Cynthia van Thiel, Kenniscentrum Welzijn, Wonen, Zorg (gespecialiseerd in het thema diversiteit in de zorg- en welzijnssector)

Olivia Vanmechelen, Kenniscentrum Welzijn, Wonen, Zorg (gespecialiseerd in het thema zorg, waaronder buurtgerichte ouderenzorg, cultuursensitieve zorg)

Sevilay Luiken, oprichter IMEAN Care (verantwoordelijk voor kleinschalige cultuursensitieve (maatwerk) dagbesteding, thuisbegeleiding en casemanagement dementiezorg)

Kennismaken

Na de introductie van het projectteam vraagt Sevilay alle aanwezigen te gaan staan. Na het noemen van een passende functie stapt er één of meerdere personen naar voren om zich voor te stellen en daarnaast aan te geven wat je de overige deelnemers kunt meegeven en wat je graag van de andere deelnemers aan expertise en ervaringen wilt meenemen.

Over het algemeen is iedereen erg benieuwd hoe de collega's het over de grens doen. Wat kunnen we hiervan leren, het uitwisselen van ervaringen over zowel de doelgroep als ook hoe zorg- en hulpverleners hier mee omgaan. Iedereen is ook van mening dat we er nog heel veel over kunnen praten valt, maar dat het ook goed zou zijn om in alle geledingen (zorg, onderwijs en scholing, overheid etc.) rondom een cliënt nu actie te ondernemen en daadwerkelijk een start te maken.

Presentatie Shirley Ramdas

Shirley Ramdas | Netwerk voor Organisaties van Ouderen met een Migratieachtergrond (NOOM). Specialist Ouderen in de Wijk en netwerker. NOOM is er voor de kwetsbare ouderen met een migratieachtergrond. Afhankelijk van afkomst zit er veel diversiteit in leeftijd. Ook de beweegreden om naar Nederland te komen verschilt per groep. Binnen NOOM is een handige leidraad over "wat als het thuis niet meer gaat" in ontwikkeling. Deze is ontwikkeld omdat men ook hier zag dat mantelzorgers te lang doorgaan met het geven van zorg aan hun naasten. Deze leidraad is binnenkort beschikbaar. De presentatie van Shirley wordt als bijlage meegestuurd.

Tijdens de presentatie is gesproken over het boek "Dementie bij ouderen met een migratieachtergrond" van Saloua Berdai Chaouni & Ann Claeys. Hiernaast een foto van de voorzijde van het boek. Geconcludeerd kan worden dat in Nederland de doelgroep van ouderen met een migratieachtergrond jarenlang minder dan voorheen aandacht heeft gekregen. Er woei een andere politieke wind en de ingezette decentralisatie richting de gemeenten leverde veel problemen op; de gemeenten hadden gebrek aan budget en hadden vaak ook niet de kennis en kunde in huis om e.e.a. goed op te pakken. Gelukkig lijkt het nu weer de goed kant op te gaan; meer en meer komt men er achter dat het zinvol is beleid te maken voor de doelgroep van ouderen met een migratieachtergrond; zeker met het oog op de aanstaand vergrijzing en het tekort aan menskracht. De Belgische (associated) partners laten weten dat deze ontwikkelingen vergelijkbaar zijn met die in hun land.

Uitgever Garant Antwerpen | Apeldoorn
ISBN 978-90-441-3827-6
D/2021/5779/35
NUR 748/777/747

Presentatie Chris Soels

Cross Culturele Communicatie

Chris Soels, geboren in Wallonië, woonde en werkte lange tijd in Nederland en de VS. Hij woont nu in Vlaanderen. Kortom, een ervaringsdeskundige als het gaat om verschillen tussen onze beide culturen. In zijn werk als directeur van diverse multinationals kreeg hij te maken met teams met verschillende culturele achtergronden, die samen moesten gaan werken. Hoewel iedereen kundig was op zijn of haar eigen vakgebied bleek de onderlinge communicatie de grootste uitdaging te zijn om tot succes te komen. Chris is intussen geaccrediteerd als intercultureel consultant.

De presentatie van Chris Soels wordt als bijlage meegestuurd.

Geconcludeerd kan worden dat de doelgroep van ouderen met een migratieachtergrond vanwege cultuurverschillen op veel punten anders in het leven staat dan de gemiddelde Nederlander of Belg. Omdat we geneigd zijn om vanuit onze 'culturele bril' naar anderen kijken is er het gevaar van vooringenomenheid. Ook binnen Nederland en België zijn we niet allemaal gelijk; uit empirisch onderzoek blijkt bijvoorbeeld dat mensen uit Vlaanderen en Wallonië, wanneer je ze als groep bekijkt, op een aantal punten verschillen in cultuur.

Donderdag 9 juni, 2^e deel

Het middagdeel wordt voortgezet op Locatie 'De Anemoon' cultuursensitieve dagbesteding van IMEAN Care. We starten met de lunch en rondleiding.

Sevilay licht toe over de inrichting, de verschillende ruimten en wat zo belangrijk is voor de cliënten.

Tweede deel van het programma starten we met de presentatie van Olivia VanMechelen over de ontwikkelingen rondom cultuursensitieve zorg in Vlaanderen/België.

Geconcludeerd kan worden dat als het gaat om de institutionalisatie van zorg en welzijn, deze in België wezenlijk anders is dan in Nederland. Zo is men in België nog zeer terughoudend als het gaat om het speciale voorzieningen specifiek bedoeld voor de doelgroep van ouderen met een migratieachtergrond. Maar ook binnen België is e.e.a. niet overal hetzelfde georganiseerd;

Vlaanderen, Wallonië en het gewest Brussel kennen ieder hun eigen dynamiek.

De presentatie wordt meegestuurd in bijlage.

Gesprekstafels

We verdeelden ons in 3 groepen en bespraken per groep 3 stellingen:

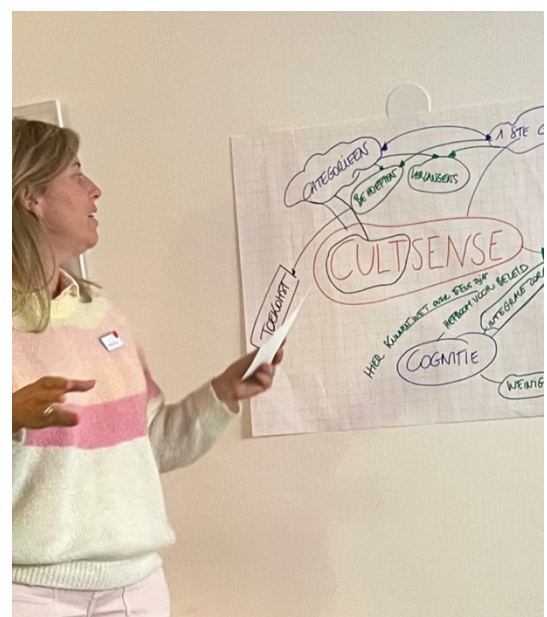
1. Er is geen aparte woongroep nodig die gericht is op ouderen met een migratieachtergrond
2. Professionals met of zonder migratieachtergrond hebben cultuursensitieve scholing nodig
3. Er is geen behoefte aan cultuursensitieve educatie
4. Iedereen is welkom in onze organisatie, maar ze komen niet
5. Cultuursensitieve zorg is eigenlijk gewoon persoonsgerichte zorg
6. In de zachte sector is geen ruimte voor racisme
7. Taalgevoelige zorg is alleen nodig voor de eerste generatie migranten
8. Categorieel werken is niet nodig
9. Integrale zorg voor ouderen met een migratieachtergrond met cognitieve problemen is goed geregeld

In groepen uiteen & plenaire terugkoppeling

De gespreksleiders hebben de plenaire terugkoppeling gedaan van wat er besproken is binnen de groep. De reacties waren positief vanwege de interactieve gesprekken in kleine groepen, waarin veel ervaring en kennis is gedeeld.

Uit de groepen kwam het volgende:

1. Er is behoefte om bij elkaar, zowel in België als in Nederland een woonzorgcentrum te bezoeken, om van beide kanten beeld te krijgen hoe het georganiseerd is.
2. Aparte woongroepen, nuance zit in de balans. Geen apart wooncomplex wel woongroepen ook voor bescherming van de stigmatisering. Kleinschalige groepen lokaal ingebed.
3. Woongroepen veel dichterbij sociale context ook vanwege cultuursensitiviteit. In de zin van kennen eigen normen en waarden en deze professionals los kunnen laten/mee kunnen spreken voor goede zorg. Onderdeel zijn van alle scholingen voor professionals (maatwerk).
4. Educatie is nodig (zowel op kennis als op eigen normen en waarden en je kunnen verplaatsen in de 'ander'). Educatie moet niet alleen maar zijn voor zorgprofessionals, dit kan breder getrokken worden richting de beleidsmedewerkers, vrijwilligers en anderen in de directe omgeving (buurt), management, ook familie van ouderen met een migratieachtergrond voor begrip NL-cultuur en zorgsysteem.
5. Iedereen is welkom, maar men komt niet vanwege gebrek aan veiligheidsgevoel, onbekendheid met het aanbod, verlies van vrijheid, schaamte, financiële redenen, ... Zeggen dat 'iedereen welkom is', kan voor organisaties ook een excuus zijn om niets te hoeven doen (niet na te denken over een inclusief beleid)
6. Persoonsgerichte zorg vs Cultuursensitieve zorg: alleen persoonsgerichte zorg dekt de lading niet, CSZ is breder (meer gedetailleerd zullen wij volgende keer ingaan op deze begrippen)
7. Racisme: overal aanwezig dus ook in de zorgsector, stereotypering, altijd meervoud 'jullie'
8. Een van de groepen heeft vanuit het woord 'CULTSENSE' met steekwoorden op de flipover een presentatie gehouden. Waarin het volgende is genoemd; Eerste generatie migranten vraag gestuurd organiseren, daarbinnen het belang van veiligheid en vertrouwen. Taalgevoeligheid: geen eenduidig antwoord, is afhankelijk van de fase van cognitie, (herinnering, meerwaarde, fase gevoelig). Categorieaal werken is voor de eerste generatie migranten wel belangrijk. Als we kijken naar de toekomst zal de behoefte aan cultuursensitieve zorg altijd blijven bestaan: voor alle generaties de best mogelijke zorg organiseren. Cognitieve zorg zien als een hefboom voor het beleid vanuit de vaststelling (objectieve cijfers) dat cognitieve ziektebeelden veel meer voorkomen bij ouderen met een migratieachtergrond.

Kort samenvattend

Op vele gebieden merken we dat er een omslag zou moeten komen, meer specifiek gaat het hierbij om:

- Draagvlak creëren bij organisaties om cultuursensitief te werken
- Het meer cultuursensitief laten worden van de betrokken organisaties
- Infrastructuur aangepast aan de noden van de doelgroep
- Het borgen van de duurzaamheid/bestendigheid
- Het trainen/opleiden van de professionals en de mantelzorgers
- Het 'meekrijgen' van de ambtelijke beleidmakers

Waar het gaat om het optimaal faciliteren van de doelgroep van ouderen met een migratieachtergrond verschillen Nederland en België in hun aanpak. Toch zijn onze einddoelen gelijk; we willen beiden dat de doelgroep groep zo lang mogelijk zelfstandig thuis kan blijven wonen en als de tijd daar is zo goed mogelijke (persoonsgerichte) zorg krijgt.

